

Zásady tvorby dotazníků

Radka Štěpánová,
IBA MU

Stavba dotazníku

- o Úvod
- o Otázky
- o Identifikace

Úvod dotazníku

- o krátký úvod do problematiky
- o kdo a proč dotazník zadává
- o kde to bude zveřejněné
- o informace o zachování anonymity
- o uvést, kolik času vyplnění zhruba zabere (reálný odhad!)
- o zmínit, jak má odpověď vypadat graficky (křížky, podtrhnout, kroužkovat...)

Identifikace

- o otázky týkající se věku, pohlaví, příjmu, velikosti místa bydliště apod.
- o zařadit na konec dotazníku

Otázky dotazníku

- o formulovat hypotézy
- o hypotézám vytvořit tzv. identifikátory
- o na základě identifikátorů vytvořit otázky
- o musí být jasné, která otázka patří ke které hypotéze (žádné otázky navíc)
- o otázky nečlenit dle hypotéz, ale do logických celků

Otázky dotazníku

- používat běžné termíny ze života, ostatní vždy vysvětlit v poznámce
- podívat se na dotazník očima laika (respondent ví zhruba 20 % o tématu)
- přizpůsobit cílové skupině (jazyk, vnímání apod.)

Otázky dotazníku

- o u každé otázky uvést, kolik se vybírá odpovědí
- o dotazník nesmí obsahovat navzájem se vylučující možnosti
- o u otázek, kde je nutné jako odpověď vepsat číslo, uvést vždy jednotky (týdny, měsíce... - zvolit rozumně)
- o sjednotit škálu, pokud je to možné

Otázky dotazníku

- o dostatek možností odpovědí, aby si každý vybral, ALE nesmí se překrývat
- o možnost ‚nevím‘ jen tam, kde je reálné, že respondent skutečně neví – vyvarovat se zejm. u názorů
- o zvážit, zda použít „střední možnosti“ (‚spíše ano‘, ‚spíše ne‘) – většina lidí je zvolí

Otázky dotazníku

- o jasně vymezit možnosti (déle než týden vs. měsíc)
- o **nepoužívat**:
  - represivní otázky (nedávat hodnotící výrazy do otázek)
  - záporné otázky (navíc s možností ano ne) → špatně logicky vyložitelné
- o **používat** jednoduché neutrální netendenční otázky

Otázky dotazníku

- o otevřené otázky – problém s vyhodnocením
- o **sémantický diferenciál**
  - série otázek, u kterých se vybírá ze sémantické škály
  - neměly by být negativní odpovědi na jedné straně a pozitivní na druhé (pozor při digitalizaci – převrátit škálu!)

Otázky dotazníku

- o pozor na spontánní znalost → raději nabídnout seznam
- o tendence vybírat první položky seznamu → snažit se randomizovat pořadí v dalších otázkách
- o směřování na další otázky pro vymezené skupiny – řešit výrazně graficky, musí být na první pohled jasné, kam přeskočit

Obecně

- o důraz na formální úpravu
- o čas!!!
- o při tvorbě dotazníku si udělat strukturu pro digitalizaci (např. odpověď s více možnostmi překódovat do binárních prom.)
- o při vyhodnocování na papírové dotazníky před zadáváním do PC dopsat kódy a přepisovat rovnou kódy